

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Факультет іноземної філології

Історичний факультет

СХОДОЗНАВСТВО. АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Тези доповідей

II Міжнародної науково-методичної конференції

19 березня 2021 р.

Харків – 2021

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

Укладачі: Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

Організаційний комітет конференції:

Ю.Д. Бойчук – ректор, доктор педагогічних наук, член-кореспондент НАПН України (Україна)
С.В. Бережна – проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності доктор історичних наук, професор(Україна)
Д-р Кемаль Учунджу, професор, Чорноморський технічний університет (Туреччина)
Н.В. Руда – завідувач кафедри східних мов, кандидат філологічних наук, доцент (Україна)
Л.М. Ямпольська – доцент кафедри всесвітньої історії, кандидат історичних наук, доцент (Україна)
І.А. Скразловська – доцент кафедри східних мов (Україна)
Д-р Алібекіроглу Сертан - викладач кафедри турецької мови і літератури у Газіантепському університеті (Туреччина), запрошений викладач кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей II Міжнародної науково-методичної конференції, 19 березня 2021 р. – Х.: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2021. – 206 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського-національного
педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
протокол № 3 від 07.04.2021

До збірника увійшли тези доповідей II Всеукраїнської науково-методичної конференції «Сходознавство. Актуальність та перспективи», присвячені проблемам східної філології, освіти та виховання, методики навчання сходознавчих дисциплін, перекладу, міжкультурної комунікації, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу. Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних та історичних спеціальностей.

Видано за рахунок укладачів

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

Тарасова Л.В. Лексические средства описания природы в поэзии Гу Чэна.....	68
Узун Мурат. Литература как форма выражения идейно-эстетических взглядов Гаяза Исхаки.....	71

ПЕДАГОГІКА ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СХІДНИХ ДИСЦИПЛІН

Alibekiroğlu Sertan. Negative Effects of the COVID-19 Pandemic on Teaching Turkishi as a Foreign Language	74
Андрущенко Д.Ю. Використання скоромовок для формування фонетичних навичок на заняттях з турецької мови.....	78
Хоссейн Баят. Проблеми викладання перської розмовної мови іноземним студентам.....	81
Бондаровська Л.О. Освіта – центральна ідея вчення Конфуція.....	83
Ільченко А.Р. Розвиток фонетичної усвідомленості на першому році вивчення китайської мови як другої іноземної	85
Компанієць О.В. Доцільність ізраїльського досвіду підготовки педагогічних працівників для системи неформальної освіти у системі освіти України.....	87
Лі Сінъцзе. Естетично-спрямовані дисципліни: можливості та проблеми викладання он-лайн	88
Лю Чжицян. Стратегії викладання естетично спрямованих дисциплін за допомогою діджитал-інструментів: досвід університетів КНР.....	90
Науменко С.С. Спеціалізовані навчальні заклади для обдарованих дітей КНР.....	92
Семеніст І.В., Махачашвілі Р.К. Параметри оцінки якості цифрового навчання на програмах зі східних та європейських мов в умовах КОВІД-19.....	93
Скразловська І.А., Прокопчук К.С. Жанрові особливості турецьких мані та способи їх використання на заняттях з турецької мови	96
Цзи Фенлай. Зміна концепцій естетичного розвитку учнів під впливом суспільних змін.....	98
Щербакова О.В. Вплив традицій на завдання дошкільної освіти в Китаї і за кордоном.....	99
Ян Чжуан. Педагогічні традиції національної хореографії Китаю.....	101

КУЛЬТУРА ТА МИСТЕЦТВО КРАЇН СХОДУ

Баштынская М.Р., Кукленко Н.Е. Восточная философия, воплощенная в гравюре.....	102
Вигівська Р.Р. Культура та традиції Об'єднаних Арабських Еміратів.....	104
Даниленко М.В. Дракон у китайській міфології.....	105
Жукова К.Є. Китайська каліграфія як засіб самовираження.....	107
Корнєв А.Ю. Європейські впливи на китайське образотворче мистецтво початку ХХ століття.....	109
Кошеленко Е.В. Идейно-философское начало эстетического восприятия японцев.....	111
Мишеньова К.Ю. 孔子的思想与不同时代儒家思想的差异.....	113
Попова М.Д. Художньо-естетичне осмислення краси в Китаї.....	114
Ріпчанська К.Р. Порівняльний образ дракона у китайській та слов'янській культурах.....	115
陈春侠. 中国人的生日. Святкування дня народження в Китаї.....	117
Чупир Ю.В. Вплив конфуціанства на формування китайського менталітету.....	118

ІСТОРІЯ СХОДУ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Білик В.А. Історик-орієнталіст, мовознавець та письменник А. Кримський: пошанування на Волині.....	120
Гоков О.О. Отдел Генерального штаба при штабе Кавказского	

РОЗВИТОК ФОНЕТИЧНОЇ УСВІДОМЛЕНOSTІ НА ПЕРШОМУ РОЦІ ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ

Ільченко Анастасія Русланівна, студентка 3 курсу

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Науковий керівник: к.ф.н., доц. Н.В.Руда

Вивчення китайської як другої іноземної – довгий та трудомісткий процес. Розпізнавання тонів та фонем на слух, їхнє відтворення в усному мовленні та поєднання з відповідним графічним образом – виклики, що постають перед учнями й студентами-китаїстами незалежно від присвяченого вивченню мови Піднебесної часу.

Без набуття достатньої кількості знань про фонетичну сторону мовлення, оволодіння специфікою інтонації та вимови, розширення меж обізнаності стосовно фонологічних особливостей іноземної мови й фізичних умов їхнього відтворення дуже складно встановити продуктивну комунікацію, успішно виконувати професійні обов'язки, розвивати навички аудіювання, а також комфортно почувати себе в іншомовному оточенні. Через це необхідним стає розвиток фонетичної усвідомленості як важливої складової предметної фонологічної компетентності.

Фонетична усвідомленість – це здатність індивіда аналізувати результати своєї роботи над вимовою та вдосконалювати її завдяки формуванню власного бачення фонетичної системи мови [1]. Це поняття також охоплює індивідуальні знання про релевантні навчальні стратегії, уміння розпізнавати й відтворювати одиниці звукової системи мови, помічати алітерацію та потенціал фонем до римування, визначати їхні функціональні риси [4]. Набуття чутливості до тонів, наявність яких є специфічною рисою китайської мови, також є необхідною умовою розвитку фонетичної усвідомленості.

Як інтегральна умова успішного оволодіння алфавітними системами письма, фонетична усвідомленість не втрачає свого значення і в роботі з китайською – насамперед завдяки наявності піньїну, що компенсує відсутність алфавіту у загальноприйнятому вигляді. Він також дозволяє розглядати лексичні одиниці на рівні фонем, а не лише цілісних складів, та спиратися на правила графемно-фонемної відповідності під час вивчення мови.

Розвиток фонетичної усвідомленості на першому році вивчення китайської мови як другої іноземної можливий шляхом виконання учнями практичних завдань з використанням як рецептивних слухових, так і репродуктивних вимовних навичок: в межах аудіювання й говоріння відповідно.

Пред'явлення нового матеріалу, засвоєння якого сприятиме розвитку фонетичної усвідомленості на першому році вивчення китайської мови, повинне відбуватися систематично й послідовно, із дотриманням принципу поступового підвищення складності [7]: 1) ідентифікація окремих звуків у складах на слух; 2) розпізнавання рим та алітерацій; 3) поєднання складів у слова та виділення в них окремих звуків; 4) додавання або заміна звуків для утворення нових слів.

Так само доцільною є розробка завдань, комплексне застосування яких у навчальному процесі дозволить реалізувати рух від загального до специфічного в контексті розвитку фонетичної усвідомленості [3]: 1) поділ речень на слова; 2) виділення складів у слові; 3) ідентифікація першого та останнього звуків у слові; 4) розпізнавання кожної окремою фонемою у слові.

Асоціювання звукових образів із графічними на перших етапах вивчення китайської через відсутність в ній алфавіту хоч і є досить важким завданням для більшості учнів, позитивно впливає на динаміку розвитку фонетичної усвідомленості. Створення асоціативних сполучень є також підґрунтям для здійснення ефективного й регулярного повторення раніше вивченого матеріалу, що сприяє кращому запам'ятовуванню, легшому відтворенню й розпізнаванню лексичних одиниць [3].

Важливою рисою вправ для розвитку фонетичної усвідомленості на першому році вивчення китайської мови є їхня поліфункціональність – потенціал до одночасного формування, вдосконалення й контролю суміжних мовних і мовленнєвих навичок (лексичних, граматичних, аудіювання тощо) [2]. Серед вправ, які можуть бути запропоновані до використання з метою розвитку фонетичної усвідомленості, нами виділені наступні [2]:

1. *Вправи на сегментацію мовленнєвого потоку*: поділ поданого без пробілів тексту на слова після прослуховування відповідного аудіо-запису, заповнення пропусків у словах потрібними ієрогліфами із зазначенням тонів.

2. *Вправи на розпізнавання звукових одиниць, оперування ними, визначення їхніх особливостей, аналіз фонетичної сторони власного мовлення*: розміщення складів у правильній послідовності з метою утворення окремих слів або цілих речень, об'єднання перемішаних між собою складів у слова, ідентифікація та диференціація ініціалів та фіналів із тонами на слух, визначення складових звуків слова.

3. *Вправи з аналітичним компонентом* (сприяють формулюванню учнями власних трактувань фонетичних правил та більш глибокому розумінню правил вимови): групування слів за фонетичними характеристиками.

Крім того, вправи на розвиток фонетичної усвідомленості можуть бути згруповані згідно зі складовими останньої [5]:

1. *Робота з римою*: сортування слів за римою, використання пісень для підкреслення випадків римування.

2. *Робота з алітерацією*: читання багатих на алітерацію вибраних літературних творів, аналіз поезії на предмет наявності алітерацій, вивчення та проговорення скоромовок, складення власних віршів з великою кількістю алітерацій.

3. *Робота з першим/останнім звуком*: сортування слів за співпадінням останнього звука, “chunk games” (поєднання окремих складів у слова), “roll a word game” (читання випадкових співпадінь складів).

4. *Сегментація слів на звуки та поєднання звуків у слова*: поєднання розрізнених складів (подані графічно) або сполучень літер (подані у піньїні) у слова, сприймання на слух слів та визначення кількості звуків у ньому.

5. *Здійснення маніпуляцій зі звуками у словах*.

6. *Розпізнавання й відтворення тонів*: фіксація тонів під час прослуховування тексту із поданим у письмовій формі піньїном, записування слів піньїном із позначенням тонів.

Низький або недостатній рівень розвитку фонетичної усвідомленості призводить до виникнення труднощів у формуванні усних висловлювань та вільній вимові багатоскладових слів або довгих речень, розвитку навичок читання мовчки та вголос, запам'ятовування нової лексики, відтворення вперше сприйнятих на слух лексичних одиниць, диференціювання омонімів тощо [6]. Вирішення цих проблем уможливується засобами «стимулювання рефлексії і чутливості учнів» [1], а саме: організація індуктивного оволодіння вимовою, використання наочності при дозованому поданні фонетичних правил, обговорення першоджерел виникнення типових помилок вимови, привернення уваги до артикуляційних особливостей вимови окремих звуків, а також повторне використання піньїну для унаочнення правильної вимови.

Приділення достатньої уваги запам'ятовуванню піньїну лише допомагає у розвитку фонетичної усвідомленості. Серед допоміжних факторів, крім того, виділяють регулярну участь в усній комунікації, попередній (позитивний) досвід вивчення іноземних мов, музичні здібності та контактування з різними акцентами [5].

Таким чином, проаналізувавши сутність та складові поняття фонетичної усвідомленості, а також шляхи її розвитку, можемо стверджувати, що вона відіграє дуже важливу роль в оволодінні мовою, а правильно підібрані вправи та стратегії навчання

позитивно впливають на формування інших предметних компетентностей та відповідних навичок уже з першого року вивчення китайської мови як другої іноземної.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бориско Н.Ф. Методика формування іншомовної фонетичної компетенції // Іноземні мови: наук.-метод. журнал. – 2011. – Х³. – С. 3-14.
2. Гутник, В. Особливості формування фонетичної усвідомленості у майбутніх вчителів у комунікативному вступному корективному курсі з німецької мови // Іноземні мови: наук.-метод. журнал. – 2016. – 85(1). – С. 24-30.
3. Baker, S.K., Beattie, T., Nelson, N.J., & Turtura, J. How We Learn to Read: The Critical Role of Phonological Awareness. Washington, DC : U.S. Department of Education, Office of Elementary and Secondary Education, Office of Special Education Programs, National Center on Improving Literacy, 2018. – Режим доступу: <http://improvingliteracy.org>.
4. Gombert J. E. Metalinguistic Development. – Chicago : University Press, 1992. – 246 p.
Hu, Min. Phonological awareness in Mandarin of Chinese and Americans. Ph.D. dissertation. – Auburn University, 2009.
5. Moats L., Tolman C. Excerpted from Language Essentials for Teachers of Reading and Spelling (LETRS): The Speech Sounds of English: Phonetics, Phonology, and Phoneme Awareness (Module 2). – Boston : Sopris West, 2009. – Режим доступу: <http://www.ldonline.org/article/28655/>.
6. Schuele C. M., Boudreau D. Phonological awareness intervention: beyond the basics. Language, speech, and hearing services in schools. – 2008. – 39(1). – pp. 3-20.

ДОЦІЛЬНІСТЬ ІЗРАЇЛЬСЬКОГО ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДЛЯ СИСТЕМИ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ У СИСТЕМІ ОСВІТИ УКРАЇНИ.

*Компанієць Олександра Вікторівна, старший викладач,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди*

Для України, з її багатими виховними традиціями, тисячолітньою культурною спадщиною, в значній мірі доцільним було б впровадження спеціальностей, пов'язаних з підготовкою кваліфікованих спеціалістів для неформальної освіти в вищих навчальних закладах педагогічної спрямованості. В значному ступені це повинно супроводжуватися цілим комплексом поза аудиторних занять та практикою, які б надавали майбутнім фахівцям начатки професійних знань в реальних умовах – практика в установах позашкільної освіти, гуртках, секціях; а також різноманітні семінари і тренінги, покликані розширити базові знання майбутніх фахівців з неформальної освіти професійними навичками роботи з малими групами, поповнити їх особистий багаж знань та умінь.

Сучасна Ізраїльська система освіти, саме через неформальну компоненту, забезпечує перекваліфікацію та підвищення професійного рівня вже працюючих фахівців установ та організацій освіти. Під егідою Міністерства освіти Держави Ізраїль, інших державних та громадських установ, проводиться ціла низка професійних семінарів та тренінгів, націлених на підвищення професійних компетенцій майбутніх педагогічних працівників закладів та установ неформальної освіти [2].

Не залишається без уваги і система неформальної освіти, що працює для дорослих людей. З одного боку, це люди, які потребують нових, професійних знань, з іншого боку - це можуть бути люди, які хочуть оволодіти новими знаннями, але в силу віку, або інших обставин, не в змозі отримати їх через установи формальної освіти. На відміну від України, де освіта протягом життя перебуває у зародковому стані. [1], в Ізраїлі протягом року через установи неформальної освіти проходить понад 1,5 мільйона дорослих осіб, у